

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
The Relationship between Emotional Intelligence and Digital Leadership of School
Administrators in Banyui District, Nonthaburi Province

จุฑาทิพย์ ไชยชนะ^{*1}
วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารณ^{**2}
สุภารัตน์ สารสว่าง^{***3}

¹นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
²ค.ด.(การบริหารการศึกษา) รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
³ Ph.D. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
E-mail: ju_cheer_7@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา เขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 292 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาดังกล่าว จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร์ยละเอียด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า

1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์ ภาวะผู้นำดิจิทัล

Abstract

The objectives of this study was to study 1) to study the Emotional Intelligence of School Administrators in Bang Yai District, Nonthaburi Province, 2) to study the Digital Leadership of School Administrators in Bang Yai District, Nonthaburi Province, 3) to study the relationship between Emotional Intelligence and Digital Leadership of School Administrators in Bang Yai District, Nonthaburi Province. The research population was 292 teachers who tough in schools which located at Bang Yai District, Nonthaburi Province on academic year 2019. The sampling group of this research was 165 teachers who tough as staged schools. The study instrument was the questionnaire. The data were analyzed through calculation of percentage, Mean, Standard Deviation (SD), and Pearson Product Moment Coefficient.

The research result presented that

1) The Emotional Intelligence of School Administrators in Bang Yai District, Nonthaburi province on overall and classified by fields was on the high level, 2) the digital leadership of school administrators in Bang Yai district, Nonthaburi

province on overall and classified by fields was on the high level and 3) the relationship of emotional intelligence and digital leadership of school administration correlated positively with the statistical significance level at .01.

Keywords: Emotional Quotient, Digital Leadership

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่ดำรงอยู่ในโลกและสังคม จึงต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกัน การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถทักษะและ ประสบการณ์ ตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ ล้วนมีความจำเป็นในทุกสังคม การศึกษานับว่าเป็น เครื่องมือที่มีความสำคัญในการพัฒนาคน หากประเทศใดสังคมใดมีการจัดการศึกษาแก่พลเมือง อย่างมีคุณภาพแล้ว ก็เป็นอันเชื่อได้ว่าการพัฒนาประเทศและสังคมย่อมดีขึ้นอย่างแน่นอน การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เพราะเป้าหมายในการจัดการศึกษามุ่งจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ปลุกฝังให้ประชากรมีความรู้ ความสามารถทั้งทางวิชาการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการ หนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (ตรีพล สักกะวนิช, 2551)

การที่ประเทศไทยจะสามารถเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืนนั้นจำเป็นที่ประเทศไทย ต้องทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการเตรียมการด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็น ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งต่อการพัฒนาประเทศที่ต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่อยู่ในระบบการศึกษา และพัฒนาต่อตลอดช่วงของการ ทำงาน ดังนั้นหากการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สามารถกำหนดทิศทาง และมีแนวทางดำเนินการที่สอดคล้อง กับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากโลกาภิวัตน์ได้แล้ว ย่อมจะนำไปสู่การสร้างกำลังคน ที่มีคุณภาพให้กับประเทศชาติต่อไปในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ภาวะผู้นำดิจิทัลจะเป็นการปรับตัวพฤติกรรมเพื่อให้เกิดทักษะที่เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันและเพิ่มทักษะแห่งยุคอนาคต เพื่อ เตรียมพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ระบุว่าสิ่งที่ผู้บริหารในยุคปัจจุบันควรต้องมีองค์ประกอบอีกหนึ่งอย่างก็คือ พฤติกรรมในการครองคน ประกอบด้วยการมีต้นทุน ทางอารมณ์ที่ดี มีปียวาจา สามารถโน้มน้าวทัศนคติและกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาขมีแรงจูงใจในการทำงาน สร้างแรง บันดาลใจให้รักงาน รักองค์กร สร้างความรักความสามัคคีในกลุ่ม สร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ ในลักษณะที่งานก็ได้ผล คนก็เป็นสุข สามารถควบคุมอารมณ์ทางลบของตนเอง มีความสุขุม รอบคอบในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งในองค์กร สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยต้นทุนทางอารมณ์ที่ดี ที่ผู้บริหารมี แล้วนำออกมาสร้างประโยชน์ในการครองคน ส่งผลให้ผู้บริหารและองค์กรต่างได้รับ ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เทอดศักดิ์ เดชคง (2543) ที่พบว่า ความเชื่อในอดีตที่เชื่อกันว่า “ความฉลาด” หรือสติปัญญาเป็นปัจจัยหลักที่นำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิต แต่ ปัจจุบันได้รับการพิสูจน์แล้วว่า ความฉลาดทางสติปัญญาเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้ ผลจากการศึกษาของนักจิตวิทยา หลายท่าน พบว่า ปัจจัยหลักที่ช่วยผลักดันให้ คนเราประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างแท้จริง คือ ความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมอัจฉริยภาพความเป็นผู้นำใน การสร้างสัมพันธที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ย่อมส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริหาร สามารถสร้างความเชื่อมั่นและ สนับสนุนเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายขององค์กร สามารถใช้ศิลป์และกระบวนการของการมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่ม บุคคล สามารถทำให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องเกิดศรัทธา มีความเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสามารถสร้างสภาพแวดล้อม สนับสนุนให้ร่วมมือกันสร้าง ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2544)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สังคมสงบสุข เป็นสังคม แห่งสมานฉันท์ แต่เนื่องจากบริบททั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ภาวะความเป็นผู้นำดิจิทัลสูง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่ดำรง

อยู่ในโลกและสังคม จึงต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความเหน็ดเหนื่อย เครียด ขาดความสุข ส่งผลให้เกิดปัญหา ต่าง ๆ ตามมา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการอารมณ์ของตน เพื่อจัดการความทุกข์ดังกล่าวทิ้งไป

จากสภาพปัญหาและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกและการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในการริเริ่มการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบโดยเท่าทันกับยุคดิจิทัล เพราะในอนาคตทุกคนต้องการผู้นำที่เข้าใจดิจิทัลและสามารถใช้ดิจิทัลได้เป็นอย่างดี โดยมีความพร้อมดำเนินการทุกวิถีทางในการเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง ทั้งยังจะต้องเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถรับรู้และแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ตลอดจนมีความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น จนกระทั่งทำให้ตนเองประสบผลสำเร็จในชีวิตและการทำงาน ดังนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยจะได้ข้อความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปจัดการ วางแผน ปรับปรุงและเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการใช้เทคโนโลยีการศึกษา ประกอบการสอน รวมทั้งเป็นแนวทางให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ในการเตรียมความพร้อมสนับสนุนและพัฒนาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่

จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา เขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 292 คน

ตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา เขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 165 คน ที่ได้มาด้วยโดยเปิดตาราง Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยคำนวณตัวอย่างจากประชากรตามสัดส่วนในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ 1) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน 2) สอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ 3) สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่ 2. ร้อยละ 3. ค่าเฉลี่ย 4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 5.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ศึกษา ขอนหนังสือจากประธานโครงการปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และส่งหนังสือถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ใน

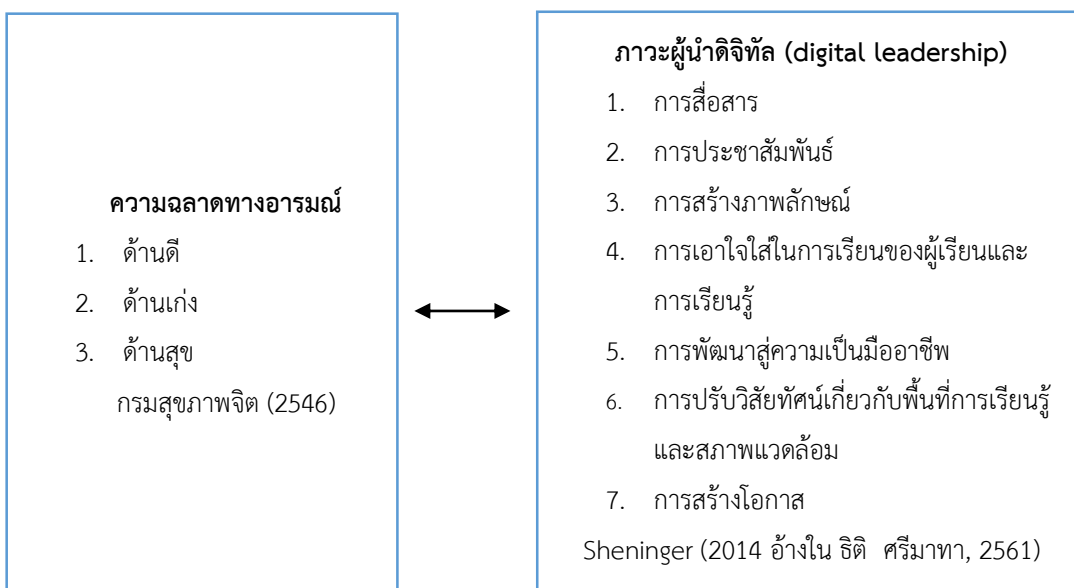
การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 ฉบับ ซึ่ง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ติดตาม ด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 165 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาสภาพภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ
2. การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

กรอบแนวคิดของการศึกษา

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอันดับสูงสุดคือ ด้านสุข อาจเป็นเพราะว่าความสุขเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานของทุกคน หากผู้บริหารเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง มีทัศนคติ วิสัยทัศน์ที่ดี มีความคิดในแง่บวก ก็จะส่งผลให้การทำงานออกมามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงทำให้เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่อยู่รอบตัว เกิดความร่วมมือร่วมใจ รักสามัคคี และมีความสุขในการทำงาน โดยหัวใจสำคัญของการสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพคือการทำให้ “งานต้องได้ผล คนก็เป็นสุข” เพราะคนที่ทำงานอย่างมีความสุขย่อมทำไม่ได้นานและงานจะไม่เกิดประสิทธิผล (ปริญญ์ ต้นสกุล, 2550) สอดคล้องกับมูทิทา อินกล้า (2556) ศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายด้านพบว่า มีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความสุขในระดับมาก ส่วนด้านความเก่ง และด้านความดี อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับสูงสุดคือ การสื่อสาร อาจเป็นเพราะว่าทักษะการสื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลโดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะนี้ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการที่จะมีภาวะผู้นำดิจิทัล โดยต้องอาศัยทักษะนี้ในการสื่อสารกับครู บุคลากร นักเรียน และสาธารณชนต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์หรือรายงานการดำเนินงานต่าง ๆ ผ่านช่องทางในการสื่อสาร ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายและเป็นช่องทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างมากในยุคดิจิทัล เพราะการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ ในการบริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผู้บริหารต้องมีความกล้า มีวิสัยทัศน์ ในด้านดิจิทัล ในสังคมออนไลน์ที่คนปัจจุบันนิยมชมชอบมากที่สุดในการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีหลักการของความเป็นผู้นำคือ การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การสร้างแบรนด์ การมีส่วนร่วมการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาระดับมืออาชีพ การค้นพบสภาพช่องว่างและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และโอกาส (จินฉนวนรัตน์ ปะโคทัง, 2561 อ้างถึง Stewart, 2015)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่งจะมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่มีความเก่งจะสามารถเรียนรู้หรือพัฒนานตนเองให้ทันยุค ทันสมัย และปรับตัวให้เหมาะสมแก่สมัยยุคดิจิทัลได้ โดยการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำดิจิทัล ต้องอาศัยบุคคลที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญ และรอบรู้ในเรื่องของเทคโนโลยีในสมัยใหม่ หรือเป็นผู้บริหารที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือสามารถปรับตัว ให้เท่าทันโลกยุคดิจิทัลอยู่ตลอดเวลา สามารถยอมรับความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Bhengu and Myende (2016 อ้างใน วรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแสง, 2563) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดการและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายได้หากใช้วิธีการที่สร้างสรรค์และใช้นวัตกรรม อีกทั้งต้องเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งแนวปฏิบัติไม่ตายตัว ปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทและสถานการณ์และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ผู้นำต้องสามารถระบุได้ว่าวิธีการเช่นใด เหมาะสมกับบริบทเช่นใดและต้องตระหนักถึงความต้องการของสังคมอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สุริศรี วิศิษฐ์ศิลป์ (2556) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อย พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับค่อนข้างสูง และความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับค่อนข้างสูง

สรุปผลการศึกษา

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งปฏิบัติงานในของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพด้านวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่คือ วุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สถานภาพด้านตำแหน่งปัจจุบันส่วนใหญ่คือ ดำรงตำแหน่งครู คศ.1 และมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งส่วนใหญ่ตั้งแต่ 6-10 ปี
2. ระดับความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับสูงสุดคือ ด้านสุข รองลงมาคือ ด้านเก่ง ส่วนด้านดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
3. ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ด้านการสร้างภาพลักษณ์ ซึ่งค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับรองลงมา และด้านการเอาใจใส่ในการเรียนของผู้เรียนและการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่งจะมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง จะมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลในด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพมากที่สุด ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงพฤติกรรมที่สนับสนุนจิตใจของครู พยายามเข้าใจ ใส่ใจ ปัญหาของครู ให้ความสำคัญและคำนึงถึงผลประโยชน์ของครู ก่อนตนเองเสมอ ช่วยให้ครูเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน จัดการความเครียดและความรู้สึกกดดันของครูที่อาจจะเกิดจากการทำงาน พร้อมรับฟังเสียงของครูทุกคน เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนรักษาความเที่ยงธรรมในองค์กร เช่น เปิดโอกาสให้ครูที่มีความสามารถได้มีโอกาสเป็นผู้นำในการประชุมครูหรือเป็นผู้นำในการอบรม พร้อมเปิดโอกาสให้ครูได้นำเสนอไอเดียใหม่ๆ เพื่อพัฒนาองค์กร โดยผู้บริหารสถานศึกษาอาจมีการนิเทศติดตามอย่างไม่เป็นทางการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยการกล่าวคำชื่นชม ให้กำลังใจหรือรางวัลเมื่อครูทำงานได้สำเร็จหรือเกิดความท้อแท้ในการทำงาน นอกจากนี้ควรมีการศึกษาดูงานที่ต่างจังหวัดเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเอาใจใส่ในการเรียนของผู้เรียนและการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงหรือเรียนรู้จากสิ่งที่ตนเองชอบหรือถนัด ต้องเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาได้ เช่น ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นการเขียนการวาดรูป การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และสังเคราะห์การเรียนรู้ รวมทั้งครูนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน ได้แก่ แอปพลิเคชันช่วยสอน เช่น Kahoot , Plicker , Trueplookpanya เป็นต้น นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันของนักเรียนโดยการนำเสนอผลงานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Youtube, Facebook , Instagram ,Twitter , Line เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่งจะมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลมากที่สุด เนื่องจาก ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง เป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาให้เกิดภาวะผู้นำดิจิทัล เพราะหากผู้บริหารมีความเก่ง ความรอบรู้ รอบคอบ มุ่งมั่นในการทำงาน กล้าตัดสินใจ มีทักษะในการปัญหา โดยผู้บริหารควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีรอบรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องของเทคโนโลยีในสมัยใหม่ ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับตัวให้เท่าทันกับโลกในอนาคตได้อย่างเหมาะสมจึงจะส่งผลต่อให้เกิดภาวะผู้นำดิจิทัล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียนรู้หรือพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น Youtube , facebook , Instagram , Twitter , Line เป็นต้น หรืออาจจะสมัครเรียนออนไลน์ตามเรื่องที่ตนเองสนใจหรือต้องการที่จะพัฒนา อีกทั้งมีแอปพลิเคชันมากมายที่สามารถเป็นตัวช่วยในการพัฒนาตนเองในยุคดิจิทัลได้ ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะพัฒนาตนเองผ่านช่องทางในการฟัง Podcast โดยเลือกฟังหัวข้อที่ตนเองสนใจและต้องการพัฒนา หรือผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อไว้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หรือช่วยเหลือกันในเรื่องของการบริหารงานในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำศึกษา ครั้งต่อไป

1. ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ , แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

2. ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารของสถานศึกษาด้านการเอาใจใส่ในการเรียนของผู้เรียนและการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล

3. ผลการศึกษาพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่งจะมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลมากที่สุด ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภารัตน์ สารสว่าง กรรมการที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาคำแนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีคุณสมบัติสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **หลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูครุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2550.
- จินณวัตร ปะโคทั้ง. **ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ**. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต, 2561.
- ตรีพล สักกะวนิช. **การพัฒนาบทเรียนสื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปฏิสัมพันธ์บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต วิชาการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2551.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. **วิถีแห่งการคลายเครียด**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2541.
- ปริญญา ต้นสกุล. **ศาสตร์แห่งการเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จิตจักรวาล, 2550.
- มูทิตา อินกล้า. **ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- วรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแลง. **เอกสารประกอบการสอน วิชา ภาวะผู้นำทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2563.
- วีระวัฒน์ ปันนิตานัย. **ผู้นำการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส แอนด์กราฟฟิค, 2544.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มการบริหารเปลี่ยนแปลง สังคมโลกและสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมรายงานผลการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551.
- สุริศรี วิศิษฐ์ศิลป์. **ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2556.